Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 14 maja 1930 roku. 268.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

-----oOo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o "Jedności polsko - łotewskiej".

"Lietuvos Aidas" Nr.104 z dn.9.V.1930 r.Art.p.t."W sprawie "Jedności polsko-łotewskiej". Streszczenie:

W prasie naszej minął niemal niepostrzeżenie fakt, iż prezydent łotewski, p.Kwiesis i premjer, p.Celminsz, uczestniczyli w uroczystościach, zorganizowanych przez Towarzystwo Jedności łotewsko-polskiej dnia 3 maja. W istocie nie było to święto Towarzystwa Jedności łotewsko-polskiej, lecz święto polskie, ponieważ dzień 3 maja, jak wiadomo, Polacy obchodzą uroczyście, jako rocznicę konstytucji 3-go maja. To też, jeśli tego dnia Towarzystwo Jedności łotewsko-polskiej zebrało się na obchód swego święta, stało się to nie przypadkowo, lecz - aby się przypodować polskiej stronie Towarzystwa. To też udział premjera i prezydenta łotewskiego w tem święcie nabiera szczególnego znaczenia. Ten udział należy tłumaczyć, jako wyraz szczególnej przychylności i przyjaźni względem Polski. Przedewszystkiem udział głowy państwa łotewskiego i premjera w uroczystościach, zorganizowanych przez Towarzystwo jedności łotewsko-polskiej nie jest czemś niezwykłem, czegoby nie można było rozmaicie komentować. Z drugiej strony, nie jesteśmy tak naiwni, aby udział ten wydawał się nam niegodnym uwagi pod względem politycznym. Zdaje się, iż przedtem, nim powstało Towarzystwo jedności łotewsko-~~litewskiej~~ polskiej, ~~łotewskiej~~ zostało założone Towarzystwo jedności litewsko-łotewskiej. A nikt chyba w Litwie nie powie, iż Towarzystwo to nie przyczyniło się do zbliżenia obu narodów.

Powstaje tu pytanie, z jakich względów wyrażono szczególną przyjaźń względem Polski : czy przez udział w święcie Towarzystwa jedności łotewsko-polskiej trzeba było wyrównać jakieś łamanie "neutralności" względem Polski, czy przez udział ten chciano jedynie podkreślić szczególną przyjaźń Łotwy? Szukając odpowiedzi na to pytanie, trzeba zauważyć, iż ostatnio rząd łotewski w stosunku do Litwy trzymał się takiej polityki, która ze strony Polski bodaj czy mogła wywołać zarzuty. Przeciwnie - nie tak dawno, pisząc o usiłowaniach Polski wzmocnienia się nad Bałtykiem, wskazaliśmy, iż naszym sąsiadom bardzo często w stosunkach z Polską brak należytej rezerwy względem Litwy. To też o zrewanżowaniu się Polsce w danym wypadku niema mowy.

Zostaje tylko wyciągnąć wniosek, iż biorąc udział w ~~Tow~~ uroczystościach, zorganizowanych 3 maja przez Towarzystwo jedności łotewsko-polskiej, p.Kwiesis i Celminsz chcieli podkreślić szczególną przyjaźń względem Polski. Podkreślenie tej przychylności i przyjaźni wypadło tem wyraźniej, że na podobnych uroczystościach innych towarzystw, ~~przewodnicz~~ kierownicy rządu i państwa łotewskiego nie uczestniczyli. Nie może takim zaszczytem się pochwalić ani Towarzystwo jedności łotewsko-litewskiej, mimo że wobec bratnich więzów, łączących oba narody, mogłoby mieć pod tym względem pewne przywileje.-

W kołach dyplomatycznych. Do Kowna powrócił z Berlina poseł niemiecki w Litwie p.Morath.-

Otwarcie komunikacji powietrznej Berlin-Kowno-Moskwa. Dnia 1-go maja po 2-letniej przerwie rozpoczęła się komunikacja powietrzna między Moskwą i Berlinem przez Kowno.-

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

M e m o r j a ł p r z e m y s ł o w o ó w t y t o n i o w y c h d o M i n i s t r a S k a r b u . W związku z akcją przeciwko istnieniu syndykatu tytoniowego, Związek przemysłowców tytoniowych w Litwie wystosował memorjał do ministra skarbu. Memorjał zaznacza, iż litewski przemysł tytoniowy, który się połączył, aby umożliwić swą egzystencję, doczekał się obecnie rozmaitych zarzutów, opartych na bezpodstawnem twierdzeniu, że 1-o jakość wyrobów się pogorszyła, 2-o handlowcy są zmuszeni przyjmować towar, nieodpowiadający ich wymaganiom i 3-o ceny wzrosły a zarobek handlowców się zmniejszył. W związku z tem Związek proponuje, aby Minister Skarbu wyłonił komisję, któraby wraz z fabrykantami wyjaśniła wszystkie pominione zagadnienia. W skład komisji weszliby przedstawiciele Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Rolnictwa, Izby handlowo-przemysłowej w Kownie i Kłajpedzie i 2-3 fabrykantów. Komisja nie dłużej niż w terminie 14 dni złożyłaby na ręce Ministra Skarbu swe wnioski.-

N o w a f a b r y k a w L i t w i e . Firma belgijska Luis Sanders zakłada w Litwie fabrykę nawozów sztucznych i dodatkowego karmu dla bydła. Na cel ten przeznaczono 3 miljony litów.-

S z c z e g ó ł y l i t e w s k o - j a p o ń s k i e g o u k ł a d u o h a n d l u i n a w i g a c j i . Rokowania w sprawie zawarcia układu litewsko-japońskiego o handlu i nawigacji, który podpisali 2-go maja w Berlinie poseł litewski Sidzikauskas i ambasador japoński Nagaoko, trwały około półtora roku. Inicjatywa zawarcia układu wyszła ze strony Japonji. Japonja kierowała się tu ogólnemi wytycznemi swej polityki, która polega na normowaniu stosunków ze wszystkiemi państwami. Pewną rolę odegrała tu również okoliczność, że Litwa znajduje się na drodze między Japonją a Zachodnią Europą. Wstępem do zawarcia pomienionego układu było zniesienie wiz wjazdowych i tranzytowych między Litwą a Japonją.

Układ, zawarty na zasadzie największej przychylności został podpisany w ambasadzie japońskiej w Berlinie. Ambasador japoński w swem przemówieniu wyraził radość z powodu podpisania pierwszego układu o większem znaczeniu między Litwą a Japonją. W odpowiedzi na to przemówienie, Sidzikauskas również podkreślił doniosłe znaczenia tego pierwszego kroku. Ambasador japoński Nagaoko udaje się obecnie na parę miesięcy do Japonji, skąd przywiezie dokumenty ratyfikacyjne układu. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Berlinie.-

B u d o w a p a p i e r n i p r z e z s z w e d z k i t r u s t z a p a ł c z a n y . Przedstawiciele szwedzkiego trustu zapałczanego, którzy znajdują się w Kownie, rozpoczęli już odpowiednie przygotowania celem zbudowania papierni pod Wilkami. Zgodnie z umową, zawartą z rządem w sprawie monopolu zapałczanego, mają w tych dniach przybyć ze Szwecji dwaj inżynierowie-specjaliści, którzy obiorą miejsce dla papierni i opracują jej projekt. Głównym dyrektorem papierni ma być szwedzki konsul w Litwie Filblat.-

U l g i d l a k ł a j p e d z k i c h e k s p o r t e r ó w m l e k a d o N i e m i e c . "Memeler Dampfboot" podaje, iż możliwem jest, iż Niemcy poczynią ulgi dla eksporterów mleka do Niemiec w kraju Kłajpedzkim. Ulgi te mają być rozciągnięte na kłajpedzkich dostawców mleka dla 21 mleczarń niemieckich. Eksportowane przez nich mleka ma być zwolnione od opłaty celnej. Ta ulga nie zadawalnia jednak Kłajpedzian, mimo iż pomienione 21 mleczarń są głównymi odbiorcami kłajpedzkiego mleka.-

[illegible]

[illegible] Niemców [illegible]

[illegible] do 21 [illegible]

[illegible] od Polaków [illegible]

[illegible] 21 [illegible]

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o święcie 15-go maja.

"Lietuvos Aidas"Nr.105 z dn.10.V.1930 r. Art.p.t."Intencje opozycji". Streszczenie:

Prasa opozycyjna, jak "Rytas" i "Lietuvos Zinios", grubym drukiem zachęca do uroczystego obchodzenia dziesiątej rocznicy sejmu ustawodawczego. Ponieważ, w społeczeństwi nie widać entuzjazmu dla tej rocznicy, prasa ta ucieka się do wychwalania sejmu ustawodawczego i jego znaczenia dla kraju. Naogół jednak sejm zawiódł łożone w nim nadzieje i przeto rocznica jego powstania nie może uchodzić za święto. Sejm nie zdobył się nawet na gest przyzwoitości i w swoim czasie nie podziękował Tymczasowemu Rządowi za położone przezeń prace. Być może, iż ta niewdzięczność sejmu ściągnęła nań wszelkie niepowodzenie. Rządom, powołanym przez sejm, również się nie powodziło, szczególniej w dziedzinie operacyj wojskowych. Młode waleczne pułki rzucono nie tam, gdzie należało, nie w obronie Wilna, lecz tam, gdzie z racji nieudolnego kierownictwa poniosły one tylko straty i klęski.

Cóż więc może się stać wrazie obchodu rocznicy sejmu ustawodawczego 15-go maja? Naturalnie, nic szczególnego. Zbierze się gdziebądź, np. w teatrze państwowym, spora część uczestników sejmu, pomówi, urządzi wiec, wyrazi ubolewanie, iż obecnie sejmu niema i powźmie uchwałę, że należy wybierać nowy sejm. Cóż więc tu będzie nowego? Przecież i obecna konstytucja państwa przewiduje sejm i nikt nie mówi, że sejmu w Litwie nigdy nie będzie. Przyjdzie czas i na sejm, coprawda nie taki, jakim był ustawodawczy i nie taki, jakim był ostatni. Jednakże czas ten przyjdzie. Nie wierzymy tylko, aby obchód rocznicy sejmu ustawodawczego przyśpieszył zwołanie nowego sejmu. Jednak prawdopodobnie nic złego się nie stanie, jeśli bezrobotni z naszej opozycji przy okazji rocznicy sejmu ustawodawczego zbiorą się i pomówią o sejmie.-

"Lietuvos Zinios" o chwiejnem stanowisku krikszczioniów.

"Lietuvos Zinios" Nr.105 z dn.10.V.1930 r. Art.p.t."Nieszczerość, czy brak trwałych przekonań". Streszczenie:

Nieszczerość, czy brak trwałych przekonań możemy zauważyć u naszej chrześćjańskiej demokracji. Udają oni demokratów i zwolenników parlamentaryzmu, lecz nie trwają na tem stanowisku. Niedawni demokraci, po zmianie warunków, zaczęli czcić nową erę; następnie, odsunięci od władzy, znów powrócili do porzuconych idei i znów stali się demokratami i zwolennikami parlamentaryzmu. Podobne nietrzymanie się jakichś jednych przekonań jest najniebezpieczniejszą rzeczą, gdyż naraża na różne niespodzianki i praca w takich warunkach jest nie do pomyślenia.

A więc, czy nasi krikszczionie obrali wreszcie trwałe stanowisko? Spodziewano się, że tak, okazało się - nie. W N-rze 101 "Rytas" niedwuznacznie nadmienia, że wszystkiego można się od nich spodziewać i że będą oni słuchać wszystkiego, co powie Watykan. Nie obchodzi ich, jaki jest rząd i ustrój, nie chodzi im o sposób przekazania władzy - prawny, czy nieprawny. Wszystko dla nich jest możliwe i dopuszczalne, wszystko, co kościół aprobuje. Z artykułu tego można wyciągnąć różne wnioski. My jednak przypomnimy tylko swój artykuł, w którym mówiliśmy, że życie zbliża krikszczioniów i tautininków. Po rozumowaniu, jakie podał "Rytas", niema już przeszkód do ostatecznego zbliżenia i porozumienia.

Zresztą, nie o to nam chodzi. Zbliżenie tautininków z chrześćjańską demokracją jest naturalne. Chcemy tylko zwrócić uwagę społeczeństwa na niestałość i nieszczerość przekonań chrześćjańskiej demokracji.-

Z j a z d b y ł y c h o c h o t n i k ó w a r m j i l i t e w s k i e j . Dnia 11 maja w Kownie odbył się zjazd byłych ochotników armji litewskiej. Zjazd otworzył prezes centralnego zarządu Związku, były naczelnik powiatu Kowieńskiego, Matulewicz. Jako przewodniczącego, wybrano pułkownika rezerwy adw. Gużasa. Mowy powitalne wygłosili generałowie: Kubilunas, Grigalunas-Głowackis, wice-minister spraw wewnętrznych pułk. Sztencelis, naczelnik pow.Kowieńskiego Sidorowicz, przedstawiciele organizacyj akademickich, narodowców i ateitininków. Następnie prezes Związku Matulewicz odczytał sprawozdanie o działalności zarządu Związku. Wskazał on, że zarząd złożył rządowi projekt szeregu ulg dla ochotników. Projekt ten rząd obecnie rozważa. Następnie mówca wskazał, iż wiele ochotników uskarża się na to, iż ziemia, jaką otrzymują, jest marna i część jej nie nadaje się do uprawy. Zarząd podejmuje wszelkie starania, aby ochotnicy otrzymywali dobrą ziemię.

Po sprawozdaniu Matulewicza wysłuchano sprawozdań z prowincji. Wielką dyskusję wywołała kwestja wystosowania telegramu powitalnego do prof. Woldemarasa. Większością głosów postanowiono telegram wystosować.

Po zakończeniu posiedzenia specjalna delegacja zjazdu udała się do prezydenta państwa, by powitać go w imieniu wszystkich zebranych ochotników. Wieczorem wszyscy delegaci, przybyli na zjazd, z orkiestrą udali się na plac Muzealny, gdzie złożyli wieniec na pomniku poległych żołnierzy.-

Z j a z d n a r o d o w c ó w p o w i a t u O l i c k i e g o . W Olicie odbył się zjazd narodowców powiatu Olickiego. W imieniu centralnego komitetu stronnictwa adw.Naszlunas odczytał sprawozdanie o politycznej i gospodarczej sytuacji w Litwie. Mówca zaznaczył, iż rząd wiele zdziałał w dziedzinie gospodarczej, zwłaszcza na polu gospodarki rolnej. Celem podniesienia ostatniej gałęzi gospodarstwa, przyjęto nową ustawę o reformie rolnej i ustawę o meljoracji. Pożyczka, jaką rząd otrzymuje od trustu szwedzkiego, również zostanie przeznaczona na podniesienie gospodarki rolnej. Celem podniesienia wywozu, przystąpiono do budowy nowej linji kolejowej Telsze-Kretynga i przebudowy portu Kłajpedzkiego. Pozatem ma się przystąpić do budowy szosy Kowno-Kłajpeda i gruntownej naprawy szeregu dróg bitych. Konsulowie litewscy zagranicą podejmują wszelkie starania, aby zdobyć zagraniczne rynki dla litewskiej produkcji rolnej.

Omawiając sytuację polityczną, mówca poruszył kwestję wileńską. Zaznaczył on, iż stanowisko narodowców w tej kwestji jest niewzruszone. W krótkim czasie ma być powołana specjalna komisja dla kwestji wileńskiej.

Po sprawozdaniu Naszlunasa, wysłuchano sprawozdań z prowincji, poczem odbyły się wybory nowego komitetu olickiego oddziału partji narodowców.-

P r o f . V o l d e m a r a s o s w e j n o m i n a c j i n a p o s ł a w M o s k w i e . W rozmowie z współpracownikiem "Idische Stimme", prof.Voldemaras oświadczył, iż wiadomość, jaka ukazała się w prasie zagranicznej, iż ma on być zamianowany na stanowisko posła litewskiego w Moskwie, jest bezpodstawna. Przedstawiciel sowiecki Piotrowski, na podstawie rozmowy z jednym z działaczów politycznych, zapytał prof.Voldemarasa, czy rzeczywiście przyjmie stanowisko posła w Moskwie. Prof.Voldemaras odpowiedział mu jednak, iż nie zamierza jechać do Moskwy.-